

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **T.O.**

skazanego za przestępstwo z art. 61 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 22 października 2024 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania sądowego

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt II AKa 381/21,

częściowo utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 10 lutego 2021 r., sygn. akt IV K 59/09,

1. na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. i art. 547 § 3 k.p.k. wznowia postępowanie sądowe zakończone prawomocnym wyrokiem oraz uchyla – w częściach dotyczących skazania T.O. za przestępstwo z art. 61 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (pkt LXXXIV aktu oskarżenia) – wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt II AKa 381/21 i poprzedzający go wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 lutego 2021 r., sygn.

akt IV K 59/09, a na podstawie art. 547 § 3 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie karne prowadzone przeciwko T.O. o wskazany powyżej czyn umarza;

2. na podstawie art. 639 zd. 1 k.p.k. w zw. z art. 527 § 4 k.p.k. zwraca T. O. sumę 150 (sto pięćdziesiąt) zł uiszczoną tytułem opłaty od wniosku o wznowienie postępowania;

3. kosztami postępowania o wznowienie, w tym jego wydatkami, obciąża Skarb Państwa.

Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi, wyrokiem z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt II AKa 381/21, m.in. utrzymał w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 lutego 2021 r., sygn. akt IV K 59/09, w części uznającej oskarżonego T. O. za winnego tego, że jesienią 2002 roku w Ł., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami odpowiadającymi w odrębnych postępowaniach, wbrew przepisom ustawy posiadał, a następnie wprowadził do obrotu poprzez sprzedaż, prekursor w postaci co najmniej 100 litrów benzylometyloketonu, tj. przestępstwa z art. 61 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, za co wyżej wymieniony skazany został na karę roku pozbawienia wolności i 70 stawek dziennych grzywny przyjmując, iż jedna stawka jest równoważna kwocie 100 zł (pkt 76 wyroku SO).

Z wnioskiem o wznowienie postępowania w zakresie tego skazania wystąpił obrońca skazanego. Opierając wniosek o przepisy art. 540 § 2 k.p.k. i art. 544 § 2 k.p.k. oraz o wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. P 12/22, skarżący wniósł o wznowienie opisanego na wstępie postępowania oraz uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 listopada 2023 roku, sygn. akt II AKa 381/21 w zakresie pkt. II w części dotyczącej T.O. i umorzenie, na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., postępowania ww. zakresie, względnie – przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi.

W uzasadnieniu wniosku skarżący podniósł, że wyeliminowanie z obrotu prawnego art. 15 zzz¹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach

związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, co nastąpiło na skutek wyżej wymienionego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, skutkuje tym, że doszło do przedawnienia karalności przestępstwa za które został skazany T. O.. Prawomocne skazanie na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 listopada 2023 r. nastąpiło bowiem rok po przedawnieniu karalności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się zasadny.

Zgodnie z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z ustawą zasadniczą przepisu, na podstawie którego wydane zostało prawomocne orzeczenie sądowe, stanowi podstawę do wznowienia postępowania w trybie i na zasadach określonych we właściwych dla tego postępowania przepisach.

W postępowaniu karnym, zgodnie z treścią art. 540 § 2 k.p.k. postępowanie wznawia się na korzyść strony, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Trybunał Konstytucyjny, wyrokiem z dnia 12 grudnia 2023 r., w sprawie P 12/22 orzekł, iż art. 15z¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327, z późn. zm.) jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego zasada zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, określana też mianem zasady lojalności państwa wobec obywatela, ściśle wiąże się z bezpieczeństwem prawnym jednostki. Wyraża się ona w takim stanowieniu i stosowaniu prawa, by nie stawało się ono swoistą pułapką dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, iż nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny. Opierają się one zatem na pewności prawa, czyli takim zespole cech przysługujących prawu, które gwarantuje jednostce bezpieczeństwo prawne, umożliwiając jej decydować o swoim postępowaniu na

podstawie pełnej znajomości przesłanek działania organów państwa, a zarazem znajomości konsekwencji prawnych, jakie postępowanie to może za sobą pociągnąć.

Przedmiotowy art. 15zrz¹ ust. 1 stworzył w istocie instytucję zawieszenia biegu przedawnienia na czas nieokreślony, godząc przez to w zasadę ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zasada ta opiera się na założeniu, że działalność organów władzy publicznej powinna charakteryzować się lojalnością i uczciwością względem każdej jednostki, wzbudzając w niej poczucie bezpieczeństwa prawnego i stabilności. Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny co do zasady ustawodawca ma możliwość swobodnego kształtowania instytucji przedawnienia, jednakże brak określenia maksymalnego czasu zawieszenia z powodu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii powodował, że zawieszenie biegu przedawnienia mogło utrzymywać się przez czas nieokreślony (nawet do kilku lat) i to niezależnie od rzeczywistego wpływu obostrzeń sanitarnych na zdolność organów procesowych do sprawnego podejmowania czynności.

W konkluzji Trybunał Konstytucyjny wskazał, że jego wyrok usuwa z systemu prawnego skutek, jaki wywierał art. 15zrz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. Oznacza to, że norma prawna zawarta w tym przepisie - jako niezgodna z Konstytucją - nie oddziaływała, co w sprawach zakończonych, w których zastosowano badany przepis, otwiera zainteresowanym podmiotom drogę do wznowienia postępowania na zasadzie art. 190 ust. 4 Konstytucji, a w sprawach będących w toku (w tym przed sądem pytającym) - powoduje jego pominięcie przy orzekaniu i stosowanie przepisów ogólnych w zakresie biegu przedawnienia.

Przenosząc powyższe rozważania na sytuację procesową oskarżonego T.O. i stosując do wyliczenia okresu przedawnienia karalności zarzucanego i ostatecznie przypisanego mu prawomocnie przestępstwa zasady ogólne, tj. nieuwzględniające zakwestionowanej przez Trybunał Konstytucyjny regulacji ustawy z dnia 2 marca 2020 r. zauważyć należało, że występki z art. 61 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii jest ustawowo zagrożony karą grzywny i pozbawienia wolności do lat 5. Karalność tego przestępstwa ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 10 lat (art. 101 § 1 pkt 3 k.k.). Uwzględniając fakt, że okresie powyższym wszczęto postępowanie karne, karalność wskazanego występkę ustaje z upływem 10 lat od zakończenia tego okresu (art. 102 § 1 k.k.).

Biorąc pod uwagę, że w prawomocnie zakończonym postępowaniu określono czas popełnienia ww. przestępstwa z dużą dozą ogólności (jako „jesienią 2002 r.”), to do przedawnienia karalności opisanego występku (uwzględniając czas trwania kalendarzowej jesieni od 23 września do 21 grudnia) doszłoby, z uwzględnieniem wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego po upływie łącznie 20 lat od czasu jego popełnienia, a więc konsekwentnie – jesienią 2022 r. Jednakże ustalając terminu przedawnienia w tej sprawie, należało również uwzględnić treść art. 15zzr ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjach kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2024 r., 340 ze zm.), na mocy którego to przepisu w okresie od dnia 31 marca 2020 r. do dnia 16 maja 2020 r. obowiązywało zawieszenie biegu terminu przedawnienia karalności przestępstw. Przepis ten został uchylony art. 46 pkt 20 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 875 ze zm.) Zatem termin przedawnienia został wydłużony o 47 dni. Domniemanie konstytucyjności tego przepisu nie zostało obalone orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, a także i Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22 (OSNK 2002, z. 11-12, poz. 39) potwierdził konieczność doliczania do terminu przedawnienia wskazanego okresu wynikającego z obowiązywania art. 15zzr ust.6 specustawy COVID. Uwzględniając te rozważania należało uznać, że bezspornie więc w dacie orzekania przez Sąd Apelacyjny, co miało miejsce w dniu 21 listopada 2023 r., karalność zarzuconego oskarżonemu przestępstwa uległa przedawnieniu.

Sądowi Apelacyjnemu nie mogła być przy tym znana argumentacja Trybunału Konstytucyjnego, albowiem wyrok eliminujący z porządku prawnego skutki wynikające z przepisu art. 15zzr¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. został wydany dopiero w dniu 12 grudnia 2023 r.

Wobec spełnienia wszystkich, wymaganych treścią art. 540 § 2 k.p.k., przesłanek warunkujących możliwość wznowienia - w oparciu o ten przepis - postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt II AKa 381/21,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 lutego 2021 roku, sygn. akt IV K 59/09, w zakresie skazującym T.O.za przestępstwo z art. 61 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, postępowanie w tym zakresie podlegało na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. i art. 547 § 3 k.p.k. wznowieniu, a przedmiotowy wyrok – uchyleniu we wskazanej części. Stwierdzone przez Sąd Najwyższy przedawnienie karalności zarzuconego oskarżonemu występkowi spowodowało konieczność umorzenia, na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., postępowania karnego prowadzonego przeciwko oskarżonemu o czyn z pkt. LXXXIV aktu oskarżenia.

W rezultacie powyższego rozstrzygnięcia zwrotowi podlegała uiszczona przez oskarżonego opłata od wniosku o wznowienie postępowania sądowego. Kosztami postępowania o wznowienie, w tym jego wydatkami, należało natomiast obciążyć Skarb Państwa.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej wyroku.

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Barbara Skoczowska

WB.

[ms]